

Handlingsplan mot våldsbejakande extremism 2019–2021

Framtagen av: Kommunledningsförvaltningen

Datum: 2019-04-24

Version: 2019–2021

LILLA EDETS
KOMMUN

Inledning

Våldsbejakande extremism är ett samlingsbegrepp för rörelser, ideologier eller miljöer som inte accepterar en demokratisk samhällsordning och som främjar våld för att uppnå ett ideologiskt mål. Deras handlingar kan bestå av att stödja, uppmana eller delta i ideologiskt motiverade våldshandlingar. Grunden till den våldsbejakande extremismen kan finnas i upplevda orättvisor eller kränkningar, en våldsförespråkande ideologi och ett socialt sammanhang där ideologin får fäste och sprids.

Den nationella samordnaren för att värna demokratin mot våldsbejakande extremism har tagit fram en nationell strategi som är en utgångspunkt för kommunernas arbete med att ta fram en lokal lägesbild och handlingsplan.

Utgångspunkt i arbetet är också kommunfullmäktiges kommunövergripande inriktningsmål och uppdrag avseende kommunens arbete för ökad trygghet och för ökade möjligheter till delaktighet.

Syfte

Ett förebyggande arbete mot våldsbejakande extremism motverkar att odemokratiska krafter får fäste i samhället. Lilla Edets handlingsplan ska konkretisera hur arbetet mot våldsbejakande extremism ska utvecklas och omfattar dimensionerna – främjande av demokratin, förebyggande och förhindrande, vilket i stort följer den nationella strategin mot våldsbejakande extremism.

Uppföljning

Kommunstyrelsen har samordningsansvar för planens genomförande och uppföljning. Uppföljning sker i samband med beslut fattas om kommunens årsredovisning. Om lägesbilden förändras kan förändringar av handlingsplan och dess åtgärder behöva genomföras.

De våldsbejakande miljöerna

Autonoma miljöer

Den autonoma miljön strävar efter är ett jämställt och klasslöst samhälle utan styre från någon auktoritet där direktdemokrati är den enda styrelseform som kan accepteras. Deras kamp riktas mot sådant som de uppfattar som uttryck för olika former av förtryck såsom sexism, rasism, djurplågeri och kommersialism. Den autonoma miljön ses inte som en sammanhållen ideologi utan den består av flera olika inriktningar som är kopplade till olika sakfrågor, men som rymms under samma ideologiska tak.

Vit makt-miljön

Vitmaktmiljön strävar efter ett auktoritärt etniskt homogent samhälle där det inte förekommer inslag av andra kulturer. Rörelsen vill ha en nationell gemenskap baserat på etnicitet och ser negativt på invandring av icke vita människor.

Islamistisk extremistisk miljö

Den våldsbejakande islamistiska extremismen motiverar attentat mot civila dels som svar på ockupation av muslimska länder och våld mot muslimer, dels som svar på upplevda kränkningar av islam. Målet är att genom våld införa ett islamiskt styre och att återinföra den muslimska kulturens storhetstid.

Vägen till extrema miljöer

Fyra vägar in

Radikaliseringsprocessen är unik för varje individ men det finns signaler och mönster som kan uppmärksamma problemet. Säkerhetspolisen har i samarbete med Brå identifierat fyra vägar som kan leda till radikaliseringsprocessen.

Utagerarens väg

Utageraren är ofta en ung kille med problematisk bakgrund som kan innehålla våld, missbruk eller krigstrauman. Personen lockas till våldsamma miljöer under den tid som kännetecknas av identitetssökande.

Grubblarens väg

Grubblaren kännetecknas av personer som söker svar på frågor om livet. De är sällan intresserade av våld utan vägen mot extremism går via ideologiska tankar och studier.

Familjens väg

Familj eller närstående har extrema, eller acceptans för extrema åsikter. Ofta kommer dessa personer från familjer som har liten kontakt med individer med andra livsåskådningar.

Kontaktsökarens väg

Kontaktsökaren lockas av social gemenskap och kan dras till extrema miljöer för att finna närhet.

Övriga orsaker

Oavsett ideologisk tillhörighet så finns det stora likheter vad som kan få personer att söka sig till extrema miljöer. Många gånger handlar det om känslomässiga anledningar och forskningen talar om push- och pullfaktorer.

Pushfaktorer är det som kan starta eller påskynda radikaliseringsprocessen medan pullfaktorer är det som lockar till de våldsbejakande miljöerna.

Push-faktorer

- Globala orättvisor
- Upplevelser av utanförskap
- Identitetssökande
- Svåra eller destruktiva familjeförhållanden
- Spänningssökande
- Låg självkänsla
- Frustration över bristande resultat genom användande av demokratiska medel

Pull-faktorer

- Känsla av makt eller kontroll
- Betydelse eller status i gruppen
- Social gemenskap, tillhörighet eller vänskap
- Lojalitet bland gruppens medlemmar
- Övertygelse om att stå för det goda och bekämpa det onda
- Attraktiva ideologiska argument

Lägesbild

Lilla Edets kommun hade före 2019 inte några indikationer på att det förekom våldsbejakande extremism i kommunen. I början av 2019 genomförde SÄPO olika insatser i Västsverige som förändrade lägesbilden för Lilla Edets kommun.

Det är viktigt att kommunen arbetar för att ha en uppdaterad lägesbild. Samtidigt är det viktigt att vara medveten om att det kan vara svårt att få en fullständig bild av den våldsbejakande extremismen. I ett första skede är det angeläget att genomföra utbildningsinsatser för att öka medvetenheten mot våldsbejakande extremism.

Arbetet med lägesbilden måste ske kontinuerligt i vardagen och i de befintliga nätverk och samverkansforum som presenteras i handlingsplanen för att kommunen ska kunna agera tidigt mot uppkomsten av våldsbejakande extremism. I arbetet ingår även att bevaka och följa utvecklingen regionalt, nationellt och internationellt inom området.

Samverkan

Kontinuerlig samverkan mot våldsbejakande extremism ska bedrivas i befintliga strukturer. Lilla Edets kommuns säkerhetschef fungerar som lokal samordnare och ansvarar för:

- Brottsförebyggande rådet och Centret för våldsbejakande extremisms kontaktperson.
- Ge stöd åt förvaltningarna i deras arbete mot våldsbejakande extremism.
- Initiera, sprida information samt samordna uppföljning av kommunens arbete mot våldsbejakande extremism.
- Sammankalla lokal samverkansgrupp bestående av representanter från kommunledning, polis, räddningstjänst samt kommunalt bostadsbolag.
- Kontaktperson polismyndigheten

Förebyggande insatser

Främja demokratin

Mål: En trygg och inkluderande miljö för alla medborgare genom att främja demokratiska värderingar.

Den främjande dimensionen handlar om att stärka utvecklingen av sociala färdigheter, kritiskt tänkande och kunskap om demokratiska rättigheter och skyldigheter. Arbetet är en del av det dagliga uppbygget i skola, i fritidsverksamheter och i föreningar och lägger grunden för en god miljö och uppväxt

för barn och ungdomar. Genom goda relationer mellan offentliga verksamheter och det civila samhället skapas ett motståndskraftigt samhälle.

Förebygga

Mål: Individer ska inte ansluta sig till en våldsbejakande ideologi.

Den förebyggande dimensionen riktar sig mot individer och grupper som är mottagliga för rekrytering till våldsbejakande extremism. Det är framförallt yrkesgrupper som arbetar med barn och ungdomar som har möjlighet att se tecken på radikaliseringsprocesser. Genom ökad kunskap om radikaliseringsprocesser och våldsbejakande extremism så kan dessa yrkesgrupper genom samtal och uppmärksamhet förebygga att ungdomar ansluter sig till en våldsbejakande extremistisk miljö.

Förhindra

Mål: Förhindra att individer begår ideologiskt motiverade våldshandlingar och att främja att de lämnar den våldsbejakande miljön.

Den förhindrande dimensionen är inriktad på åtgärder mot individer som befinner sig i våldsbejakande extremistmiljöer samt deras anhöriga. Dessa individer är främst föremål för de rättsvårdande myndigheterna men rör också i viss utsträckning kommunal verksamhet.

Främst handlar kommunens roll om att underlätta och erbjuda alternativ livsstil för de som vill lämna den extremistiska miljön. Stödet behöver finnas för såväl individerna som befinner sig i en våldsbejakande miljö samt deras anhöriga.

Åtgärder:

- Genomföra kompetenshöjande insatser mot våldsbejakande extremism. Främst för medarbetare som arbetar nära barn och ungdomar som exempelvis ungdomscoacher, kuratorer, lärare, pedagoger och socialtjänst

Ansvarig: Kommunledningsförvaltningen

- Samverka med närliggande kommuner samt kommunpolis mot våldsbejakande extremism.

Ansvarig: Kommunledningsförvaltningen

- Upprätta rutin vid oro för eller upptäckt av våldsbejakande extremism

Ansvarig: Kommunledningsförvaltningen, socialförvaltningen och bildningsförvaltningen

- Skapa rutin för att kunna ge stöd åt de som vill lämna extrema miljöer samt deras anhöriga.

Ansvarig: Kommunledningsförvaltningen, socialförvaltningen och bildningsförvaltningen